

УДК 351.77

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11\(53\)-179-192](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11(53)-179-192)

Жовнірчик Ярослав Федорович доктор наук з державного управління, професор, в. о. завідувача відділу проблем державного управління та адміністративного права, Інститут держави і права імені В.М. Корецького Національної академії наук України, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-1378-9923>

Штиршов Олександр Миколайович кандидат наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри місцевого самоврядування та регіонального розвитку, Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв, <https://orcid.org/0000-0002-7627-3721>

КОНЦЕПТ “ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ’Я” ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я УКРАЇНИ

Анотація. У статті розглянуто громадське здоров’я як концепт у контексті цілей сталого розвитку та з позиції наукових досліджень як дають різні трактування цьому визначенню. Зокрема, під ним розуміється наука та мистецтво попередження хвороб, продовження життя та зміцнення фізичного здоров’я, а також працездатності за допомогою суспільних зусиль, також це сфера знань та організована діяльність суб’єктів системи громадського здоров’я щодо зміцнення здоров’я, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя тощо. Показано що система громадського здоров’я включає установи у сфері охорони громадського здоров’я на державному і місцевому рівнях, всіх постачальників медичних послуг, а також організації та установи у сфері громадської безпеки, соціальні служби і благодійні організації.

Розкрито наукове розуміння громадського здоров’я через презентацію чотирьох рівнів громадського здоров’я, зокрема, це індивідуальне, групове, популяційне і громадське здоров’я та комплексу показників, що враховують низку важливих критеріїв, які характеризують громадське здоров’я: офіційна статистика, соціологічні дослідження, демографічні показники тощо. Наголошено на тому, що аналізуючи наукові погляди, рівні та показники громадського здоров’я, є потреба виокремити перелік основних функцій у сфері громадського здоров’я, описуючи заходи стосовно забезпечення громадського здоров’я, які повинні здійснюватися на державному рівні.

Показано, що дослідження громадського здоров'я характеризуються мультидисциплінарним підходом. Вони спираються на низку дисциплін у своїй розробці та управлінні, особливо, у питаннях епідеміології та екології людини, фізичні та соціальні науки. Зазвичай це передбачає аналіз даних про сукупність вибірки у різних масштабах залежно від обсягу і мети дослідження.

Зроблено висновки про те, що під громадським здоров'ям – можемо розуміти медико-соціальний ресурс та потенціал суспільства, що забезпечує національну безпеку країни, стійкість розвитку суспільства в умовах масштабних геополітичних, техногенних і біологічних викликів та змін. Цей процес потребує ефективного систематичного наукового супроводу науковців, органів публічної влади, що розбудовують державну політику в сфері громадського здоров'я, яка б сприяла збору, аналізу та роз'ясненню інформації для її подальшого використання на царині громадського здоров'я і охорони здоров'я, зокрема.

Ключові слова: громадське здоров'я, концепція громадського здоров'я, державна політика, державне управління, рівні здоров'я, цілі сталого розвитку, система громадського здоров'я, охорона здоров'я.

Zhovnirchik Yaroslav Fedorovich Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, manager of the Department of Public Administration and Administrative Law, Institute of State and Law VM Koretsky of National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-7627-3721>

Shtyrov Oleksandr Mykolayovych PhD in Public Administration, Associate Professor, Head of the Department of Local Self-Government and Regional Development, Educational and Scientific Institute of Public Management and Administration, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolaiv, [Deshttps://orcid.org/0000-0002-7627-3721](https://orcid.org/0000-0002-7627-3721)

THE CONCEPT OF “PUBLIC HEALTH” THROUGH THE PRISM OF ACHIEVING THE GOALS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE INDUSTRY OF HEALTH PROTECTION OF UKRAINE

Abstract. The article examines public health as a concept from the standpoint of scientific research, as various interpretations of this definition give. In particular, it is understood as the science and art of disease prevention, prolonging life and strengthening physical health, as well as working capacity through social efforts, it is also a field of knowledge and organized activity of subjects of the public health system regarding health promotion and disease prevention, improving quality and increasing life expectancy, etc. It is shown that the public health system includes

institutions in the field of public health protection at the state and local levels, all providers of medical services, as well as organizations and institutions in the field of public safety, social services and charitable organizations.

The scientific understanding of public health is revealed through the presentation of four levels of public health, in particular, individual, group, population and public health and a set of indicators that take into account a number of important criteria characterizing public health: official statistics, sociological studies, demographic indicators etc. It is emphasized that analyzing scientific views, levels and indicators of public health, there is a need to single out a list of main functions in the field of public health that describe measures to ensure public health, which should be carried out at the state level. It is shown that public health research is characterized by a multidisciplinary approach. They draw on a range of disciplines in their development and management, particularly in epidemiology and human ecology, and the physical and social sciences. This usually involves analyzing data about the sample population at different scales depending on the scope and purpose of the study.

Conclusions were made that under public health we can understand the medical and social resource and potential of society, which ensures the national security of the country, the sustainability of the development of society in the conditions of large-scale geopolitical, man-made and biological challenges and changes. This process requires effective systematic scientific support of scientists, public authorities building public health policy, which would facilitate the collection, analysis and clarification of information for its further use in the field of public health and health care in particular.

Keywords: public health, public health concept, public policy, public administration, health levels, sustainable development goals, public health system, health care.

Постановка проблеми. Історично термін “громадське здоров’я” вперше був сформульований у 1920 р. першим головою Департаменту громадської охорони здоров’я Медичної школи Єльського університету Е. Уінслоу, який наголосив, що громадське здоров’я – це: наука та мистецтво попередження хвороб, продовження життя та зміцнення фізичного здоров’я, а також працездатності за допомогою суспільних зусиль у сфері санітарного очищення навколишнього середовища, боротьби з інфекціями в суспільстві, навчання людей принципам особистої гігієни, організації медичного і сестринського обслуговування для ранньої діагностики та профілактичного лікування хвороб, а також розвитку соціальних механізмів, які забезпечать кожній людині такий рівень життя, який необхідний для підтримки здоров’я. Сама організація цих благ має бути реалізована таким чином, щоб кожен

громадянин міг реалізувати це надане йому від народження право на здоров'я та довголіття [8].

Законом України “Про систему громадського здоров'я”, зафіксоване визначення громадського здоров'я – це сфера знань та організована діяльність суб'єктів системи громадського здоров'я щодо зміцнення здоров'я, запобігання хворобам, покращення якості та збільшення тривалості життя; це – система громадського здоров'я – набір інструментів та заходів, що реалізуються суб'єктами системи громадського здоров'я та скеровані на захист і покращення здоров'я населення, зменшення хвороб, зростання якості та підвищення тривалості життя, забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя громадян [2].

Одже можемо говорити що концепт громадське здоров'я — це наука та мистецтво профілактики захворювань, продовження життя і зміцнення здоров'я людини за допомогою організованих зусиль держави, а також усвідомленого вибору суспільства, державних, приватних організацій в цілому. Аналіз здоров'я населення та загроз цьому здоров'ю становить основу громадського здоров'я.

Формування системи громадського здоров'я в Україні бере старт з Указу Президента України, яким схвалено “Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020” (2015р.). Стратегія містить перелік з 62 реформ та програм розвитку держави, серед яких є реформа системи охорони здоров'я та ухвалення програми здорового способу життя і довголіття [3;7].

У грудні 2020 року Кабінет Міністрів України зафіксував необхідність досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР) на рівні державної політики, зробивши зміни до низки нормативних документів. Це рішення передбачає врахування принципів сталого розвитку при формуванні та реалізації державної політики.

Відтепер ЦСР слугують орієнтирами у процесі розробки програмних і прогностичних документів, що дозволяє забезпечити послідовність та цілісність державної політики з урахуванням міжнародних зобов'язань України.

У контексті нашого дослідження важливою є ціль сталого розвитку № 3 – “Міцне здоров'я та благополуччя” - декларована Організацією Об'єднаних Націй, яка зосереджується на забезпеченні здорового способу життя та сприянні благополуччю для всіх людей незалежно від віку. Це завдання охоплює питання доступу до якісної медичної допомоги, профілактику захворювань, зниження рівня смертності та зміцнення систем охорони здоров'я, що особливо актуально в умовах нинішніх реформ медичної сфери в Україні.

Крім того, термін “здоров'я”, як визначено в Статуті ВООЗ 1948 р. [9], враховує фізичне, психічне та соціальне благополуччя і не є просто ситуацією

коли відсутні хвороби або неміч. Крім того, громадське здоров'я за науковим визначенням є міждисциплінарним, тому концепт “громадське здоров'я” може містити кілька суміжних дисциплін у галузі охорони здоров'я та інших соціальних сфер та галузей. Доступ до ініціатив у сфері зміцнення та покращення громадського здоров'я з метою всеосяжної та інтегрованої медичної допомоги і послуг завжди є важливим і водночас складним завданням у сучасному суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню дослідження громадського здоров'я приділена увага багатьох науковців та дослідників. Зокрема, це: М. Білинська, Я. Жовнірчик, І.В. Рожкова, Л. Жаліло, О. Мартинюк, Т. Авраменко, В. Долот, Д. Карамішев, О. Мартинюк, Л. Мельник, С. Петрик, Я. Радиш (двічі у переліку), Л. Сергієнко та інші.

Метою статті є розкрити сутність концепту громадське здоров'я як об'єкта наукових досліджень.

Виклад основного матеріалу. Під системою громадського здоров'я зазвичай розуміють “усі державні, приватні та добровільні організації, які роблять внесок у надання основних послуг щодо підтримки та збереження громадського здоров'я людям у межах їх юрисдикції” [9]. Ця концепція полягає в тому, щоб гарантувати, серед іншого, що всі внески у покращення здоров'я та благополуччя спільноти чи держави належним чином визнаються і враховуються при оцінці надання послуг суспільної охорони здоров'я громадян. Система громадського здоров'я включає установи у сфері охорони громадського здоров'я на державному і місцевому рівнях, всіх постачальників медичних послуг, а також організації та установи у сфері громадської безпеки, соціальні служби та благодійні організації, агенції освіти і розвитку молоді, організації, які певним чином пов'язані з відпочинком та мистецтвом, економічні і благодійні установи та організації з питань охорони навколишнього середовища.

Погоджуємось із думкою про те що діяльність у сфері громадського здоров'я зосереджена на трьох основних напрямках: захист здоров'я, профілактика захворювань і зміцнення (промоція) здоров'я [6]. У цьому контексті представимо на рис. 1 громадське здоров'я у розрізі рівнів, що окреслюють кожен сферу і визначають сферу впливу та завдання.

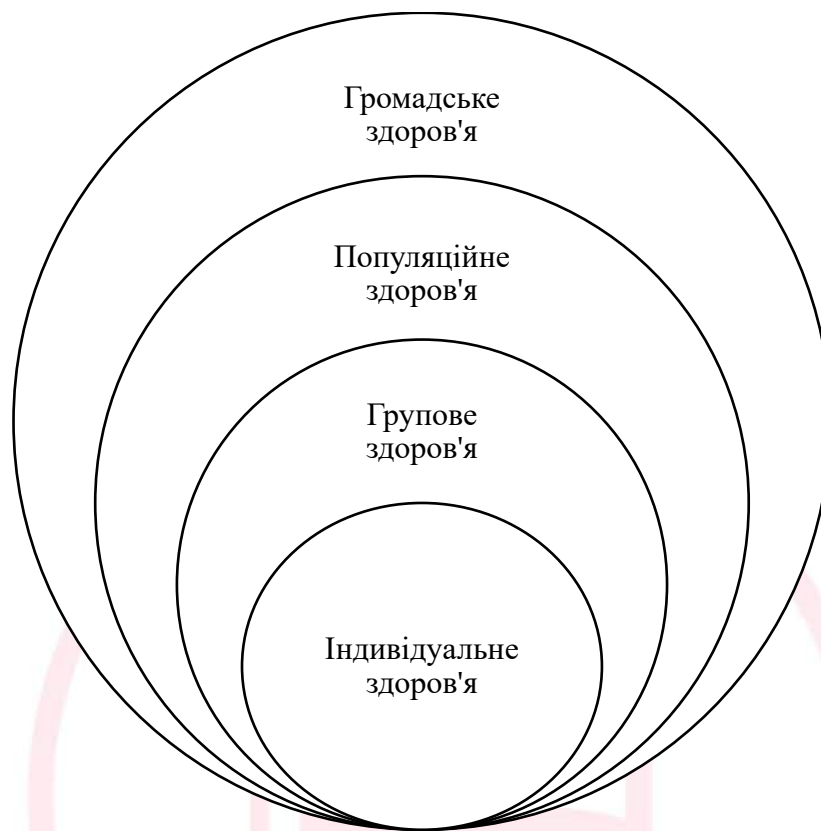

Рис. 1. Рівні громадського здоров'я.

Джерело: за даними [9]

Важливим етапом розвитку досліджень у сфері громадського здоров'я є той факт, що Україна приєдналась до глобальних ініціатив щодо суспільного добробуту і сталого розвитку у 2019 році, активно підтримавши Цілі сталого розвитку (ЦСР) ООН та адаптувавши їх відповідно до національних реалій. У цей період було особливо важливим інтегрувати міжнародні принципи в політику країни, що дало змогу більш ефективно реалізовувати стратегії соціального, економічного та екологічного розвитку, зокрема і в питанні громадського здоров'я.

У 2019 році також почалась масштабна реформа медичної галузі в Україні, яка стала частиною зусиль держави по виконанню ЦСР. Це включає реформу охорони здоров'я, орієнтовану на забезпечення доступності та якості медичних послуг для всіх громадян, що відповідає першій Цілі сталого розвитку ООН — забезпечення здоров'я і благополуччя для всіх людей.

Ці реформи мають прямий вплив на досягнення сталого розвитку в Україні, оскільки поліпшення доступу до медичних послуг, модернізація інфраструктури та зміцнення системи охорони здоров'я позитивно впливають на соціальні показники, знижують нерівність у доступі до медичних послуг і забезпечують довгострокову стабільність та здоров'я населення [10].

Таким чином, реформи в медичній сфері є важливою складовою частиною ширших зусиль держави в досягненні глобальних Цілей сталого розвитку, зокрема, в аспекті громадського здоров'я та соціально-економічної стійкості.

Розкриття поняття громадського здоров'я пов'язане з вивченням двох ключових характеристик: суспільства та здоров'я. Доречно виділити такі ключові рівні здоров'я. Перший рівень: індивідуальне здоров'я. Індивідуальне здоров'я характеризує здоров'я окремої людини. Визначення індивідуального здоров'я не лише як "стану повного фізичного, соціального та психічного благополуччя, а й стану при якому відсутні хвороби чи фізичні дефекти", що відображено в ухваленому в 1948 р. статуті ВООЗ. Поняття "благополуччя" визначається ВООЗ як "задоволеність життям" [9].

Другий рівень: групове здоров'я. У науковій літературі під груповим здоров'ям розуміється "стан здоров'я певної групи людей". Як група людей може виділятися окремо сім'я, працівники однієї установи, члени групи із спільними інтересами чи хобі і т.д. Найчастіше групове здоров'я розраховується за допомогою обліку середньоарифметичних значень індивідуальних здоров'я. Таким чином, при вимірі групового здоров'я ключовий акцент робиться на вимірі середнього агрегованого здоров'я людей, що входять до групи, що досліджується. Прикладом вивчення групового здоров'я може послужити дослідження здоров'я професійних груп та реалізація програм щодо їх підтримки.

Третій рівень: популяційне здоров'я населення у межах певної території. Поняття "популяційне здоров'я" у науковій літературі визначається як "стан здоров'я населення". У ряді джерел замість терміну "популяційне здоров'я" застосовують термін "здоров'я населення".

Використання поняття "популяційне здоров'я" дозволяє сконцентрувати ресурси системи охорони здоров'я на покращенні показників здоров'я населення, які проживають на спільній території. Зокрема, під популяційним здоров'ям може розумітись здоров'я людей, які проходять лікування в одному медичному закладі.

Саме характеристика ставлення людей до певної території визначає різницю між поняттями популяційне та групове здоров'я.

Четвертий рівень: громадське здоров'я. Поняття громадське здоров'я розуміється в контексті цього дослідження як ресурс і потенціал суспільства, що визначає можливість досягнення стратегічних орієнтирів сталого розвитку та національної безпеки країни. З позицій даної класифікації важливість вивчення громадського здоров'я визначається необхідністю вивчення методичних підходів до оцінки його стану за допомогою комплексу показників, що представлені на рис.2.

Рис. 2. Показники, що характеризують громадське здоров'я
Джерело: за даними [5]

Слушною є думка про те що система громадського здоров'я – це сукупність органів публічної влади, що реалізують державну та регіональну політику стосовно створення необхідних соціально-економічних умов буття населення, формують детермінанти та впливають на основні чинники, що визначають здоров'я, і в такий спосіб вирішують завдання збереження та укріплення громадського здоров'я [2].

Як зазначає В. Будзін система громадського здоров'я, що вибудовується, по суті є комплексом заходів щодо спонукання населення до здорового способу життя, вибору та посилення відповідальності кожної людини за своє здоров'я. Однак, важливо враховувати, що сьогодні зосереджено значну кількість факторів, які не залежать від особистого вибору людини, що різноманітно впливають на її здоров'я і далеко виходять за рамки громадського здоров'я та системи охорони здоров'я в цілому [1].

Поділяємо думку про те, що громадське здоров'я - це не тільки медико-біологічні параметри життя індивідів у соціумі, а й актуальний фактор стратегічного розвитку нації та держави. Тобто громадське здоров'я - характеристика одного з важливих властивостей, якостей, аспектів суспільства як соціального організму [5].

Аналізуючи наукові погляди, рівні та показники громадського здоров'я, можемо виокремити перелік основних функцій у сфері громадського здоров'я, що описують заходи стосовно забезпечення громадського здоров'я, які повинні здійснюватися на державному рівні. Зокрема це:

- Моніторинг ситуації стану здоров'я в країні для виявлення та вирішення проблем зі здоров'ям і запобігання будь-яким ризикам для здоров'я у громадян;

- Дослідження та діагностика конкретних загроз здоров'ю і ризиків для здоров'я в суспільстві з метою їх раннього запобігання;

- Залучення сучасних технологій комунікації, інформування, навчання та розширення знань у суспільстві щодо проблем здоров'я та викликів, а також їх втручання;

- Дослідження, виявлення та вирішення будь-яких проблем, що мають значення для охорони здоров'я;

- Залучення громадян до участі у розробці політики і планів, які підтримують індивідуальні та спільні зусилля у сфері охорони здоров'я в суспільстві;

- Забезпечення ефективного виконання законів і правил, які захищають здоров'я навколишнього середовища та забезпечують безпеку населення;

- Зв'язок громадян з необхідними медичними послугами та забезпечення надання якісної медичної допомоги, коли вона недоступна іншим чином;

- Забезпечення наявності ефективних працівників у сфері охорони здоров'я та компетентного медичного персоналу як у державних, так і в приватних установах;

- Об'єктивна оцінка ефективності, результативності, доступності та якості закладів і послуг у сфері охорони здоров'я для персоналу та населення;

- Проведення досліджень та генерація нових ідей та інноваційних рішень для ефективної протидії переважаючим і виникаючим проблемам у сфері здоров'я.

Дослідження вчених у сфері громадського здоров'я спрямовані на з'ясування впливу факторів, які визначають здоров'я населення, тобто генетичних, екологічних, соціально-культурних, економічних, політичних тощо. Метою досліджень громадського здоров'я є використання отриманих знань для розробки стратегій і заходів, що базуються на наукових доказах, і щоб допомогти покращити здоров'я та благополуччя населення і зрештою зменшити / викоринити нерівність у сфері здоров'я.

Під системою громадського здоров'я розуміють комплекс інструментів, процедур та заходів, що реалізуються державними і недержавними інституціями для зміцнення здоров'я населення, попередження захворювань, збільшення тривалості активного та працездатного віку і заохочення до здорового способу життя шляхом об'єднання зусиль усього суспільства [4].

Дослідження громадського здоров'я характеризуються мультидисциплінарним підходом. Вони спираються на низку дисциплін у своїй розробці та управлінні, особливо у питаннях епідеміології/екології людини, фізичні та соціальні науки у застосуванні до здоров'я це біологія, генетика та токсикологія. Зазвичай це передбачає аналіз даних про сукупність вибірки у різних масштабах залежно від обсягу та мети дослідження.

У практичному плані дослідники концепту громадського здоров'я вивчають стан здоров'я та благополуччя населення, питання інвалідності та втрати вільного пересування. Вони аналізують визначальні фактори ризику цих статусів або станів, чи то біологічні, поведінкові, психосоціальні чи екологічні. Крім того, дослідники розробляють і оцінюють втручання, спрямовані на ефективне сприяння здоров'ю населення, запобігання захворюванням і компенсацію інвалідності та втрати вільного пересування. Вони також розробляють і оцінюють інновації для підвищення ефективності та результативності організації закладів охорони здоров'я і персоналу в сфері громадського здоров'я, медичних та інших соціальних послуг.

Зазначимо що дослідження в сфері охорони здоров'я можуть проводитись у таких галузях, як дослідження охорони здоров'я, медичні дослідження, дослідження громадського здоров'я, дослідження послуг у сфері охорони здоров'я, дослідження систем охорони здоров'я, дослідження здоров'я навколишнього середовища тощо. Вони взаємопов'язані, і їх потрібно застосовувати паралельно в процесі розвитку громадського здоров'я.

Важливою складовою у дослідженні громадського здоров'я є фінансова складова. Існує кілька джерел фінансування, які сприяють і підтримують дослідження громадського здоров'я як на міжнародному (багатосторонньому і двосторонньому), так і на національному рівнях. Пропозиції щодо фінансування прикладних досліджень повинні бути розроблені відповідно до зацікавленості науковців та потреб суспільства у сфері громадського здоров'я на обох рівнях. З цією метою деякі фактори впливають на рішення установ що надають фінансування щодо підтримки заявки:

Місія та роль фінансових установ.

Організації, що займаються фінансуванням, мають політику та плани, розроблені відповідно до місій та ролей. Науковці повинні знати про місію та природу агентств, їхню політику та плани щодо власних дослідницьких потреб і відповідним чином адаптувати свої програми.

Якість дослідницької пропозиції.

Відповідність поточним питанням і проблемам, що пов'язані зі здоров'ям, реагування на першочергові потреби у сфері громадського здоров'я та виклики громади та країни що є надзвичайно важливими. Заявки також повинні відповідати інтересам міжнародної/глобальної спільноти у сфері

охорони здоров'я. Дослідницькі пропозиції повинні бути добре сформульованими з раціональним і логічним мисленням продуманими та розробленими відповідно до дослідницької методології / протоколу епідеміологічних принципів.

Очікуваний результат пропозиції.

Результат має бути на високому рівні та відповідного стандарту якості та передбачати гарантовану реалізацію у його подальшому застосуванні/впровадженні з технічної, управлінської та фінансової точки зору.

Ураховуючи актуальність розглянутої проблеми пропонуємо напрями для досліджень громадського здоров'я на сучасному етапі.

Оскільки нині існує нагальна проблема щодо охоплення медичним обслуговуванням більшості громадян країни, важливо сфокусувати наукові розвідки у наступних напрямках: питання фінансової стійкості у довгостроковій перспективі в умовах змін та викликів. Потребує уваги також низка питань, зокрема, доступності до медичних послуг для всіх громадян, незалежно від їх соціального і економічного статусу, доступність у фінансовому та управлінському плані, особливо на рівні країни, а також загальний стан здоров'я населення, яке поступово підривається зловживанням наркотичних речовин і в цілому наркоманією та іншими шкідливими звичками, що, серед іншого, призводить до погіршення рівня громадського здоров'я, а також впливає на стан національного соціального та економічного зростання. Дослідження рівня впливу на суспільство нових інфекційних захворювань, що також впливає на стан громадського здоров'я.

Висновки. На підставі проведеного аналізу можемо зробити висновок, що під громадським здоров'ям – можемо розуміти медико-соціальний ресурс і потенціал суспільства, що забезпечує національну безпеку країни, стійкість розвитку суспільства в умовах масштабних геополітичних, техногенних та біологічних викликів та змін.

Оскільки громадське здоров'я розглядаємо як ресурс і потенціал суспільства, тому на нашу думку воно визначає можливість досягнення стратегічних орієнтирів щодо цілей сталого розвитку та національної безпеки країни. З позицій даної методології є важливість дослідження громадського здоров'я що визначається необхідністю вивчення методичних підходів до оцінки його стану за допомогою комплексу показників.

Вважаємо, що для успішного досягнення цільових показників Цілей сталого розвитку, на які впливає стан громадського здоров'я, необхідно зосередити зусилля на таких аспектах: по –перше максимізація зусиль у сфері охорони здоров'я. Це передбачає активну роботу над досягненням ключових показників, що визначені Цілями сталого розвитку, зокрема, в рамках здоров'я та благополуччя. Пріоритетом має бути покращення якості медичних послуг,

зменшення смертності від хвороб, забезпечення рівного доступу до послуг охорони здоров'я та просування здорового способу життя серед усіх вікових категорій.

По-друге інтеграція глобальних пріоритетів що виражається у формуванні політики в сфері охорони здоров'я має відбуватися з урахуванням міжнародних стандартів і пріоритетів, що встановлені в рамках цілей сталого розвитку. Це включає зменшення нерівності у доступі до послуг у сфері збереження здоров'я, посилення профілактичної медицини, а також зміцнення системи громадського здоров'я для кращого реагування на кризові ситуації.

По –третє адаптація медичної реформи в Україні до ЦСР. Тобто політика реформування медичної галузі має враховувати глобальні пріоритети, закріплені в Цілях сталого розвитку, і адаптуватися до них. Це допоможе створити ефективну систему охорони здоров'я, орієнтовану на громадське здоров'я та благополуччя, доступність медичних послуг.

Цей процес потребує ефективного систематичного наукового супроводу науковців, органів публічної влади, що розбудовують державну політику на царині громадського здоров'я, яка б сприяла збору, аналізу і роз'ясненню інформації для її подальшого використання відповідними органами публічної влади при плануванні, реалізації та оцінюванні практичних заходів у сфері громадського здоров'я та охорони здоров'я, зокрема.

Таким чином, спрямування зусиль на підтримку показників сталого розвитку у сфері охорони здоров'я та впровадження міжнародних пріоритетів у політику охорони здоров'я забезпечать поступальний розвиток та наблизять Україну до досягнення глобальних цілей сталого розвитку загалом.

Література:

1. Будзин, В. Р. Формування та реалізація державної соціально-економічної політики у сфері громадського здоров'я на сучасному етапі зростання суспільних загроз. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2023. 2(68). С. 17-21.
2. Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06 вересня 2022 року № 2573. // Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>. (дата звернення: 22.10.2024).
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015р. №5 // Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>. (дата звернення: 26.10.2024).
4. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. // Відомості Верховної Ради URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80#Text>. (дата звернення: 22.10.2024).
5. Криничко Ф. Р. Громадське здоров'я як суспільне благо: державно-управлінський аспект. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 7. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1890>. (дата звернення: 18.10.2024).

6. Шишова Г.А, Беломеря Т.А, Драган Г.М. Напрями державного управління чинниками громадського здоров'я. Матеріали наук.-практ.конф. *Актуальні питання громадського здоров'я та екологічної безпеки України* (17-ті Марзєєвські читання); 21-22 жовтня 2021 року; Київ. «Інститут громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва НАМН України»; 2021. С. 27-30.

7. Цілі сталого розвитку Україна 2020. Моніторинговий звіт, розроблений Державною службою статистики. 2020. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/csr_prezent/2020/ukr/st_rozv/publ/SDGs%20Ukraine%202021%20Monitoring%20Report%20ukr.pdf (дата звернення: 22.10.2024).

8. Winslow C. E. (1920). The untilled fields of public health. *Science*. 1920; 51(1306): 23-33. URL: doi: 10.1126/science.51.1306.23 (дата звернення 24.10.2024).

9. World Health Organization [WHO] (2019). WHO basic document. 47th ed. Geneva: WHO; 2009 [cited 2019 Nov 28]. URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/44192>. (дата звернення: 22.10.2024).

10. ZHovnirchuk Ya., Hutsaliuk O., Storozhuk O., Zaiarniuk O., Kartsyhin D. (2020). Public administration and legal regulation effectiveness in the field of health care in the context of sustainable development / Ya. ZHovnirchuk., O. Hutsaliuk, O. Storozhuk, O. Zaiarniuk, D. Kartsyhin // *Periódico do Núcleo de Estudos e Pesquisas sobre Gênero e Direito Centro de Ciências Jurídicas - Universidade Federal da Paraíba* V. 9. Nº 02 – Ano 2020. pp. 599 - 613. URL: <http://periodicos.ufpb.br/ojs2/index.php/ged/article/view/50820> (дата звернення: 22.10.2024).

References:

1. Budzin, V. R. (2023). Formuvannia ta realizatsiia derzhavnoi sotsialno-ekonomichnoi polityky u sferi hromadskoho zdorovia na suchasnomu etapi zrostannia suspilnykh zahroz [Formation and implementation of the state socio-economic policy in the field of public health at the current stage of the growth of social threats]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Politychni nauky ta publichne upravlinnia*, 2(68). 17-21. [in Ukrainian].

2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022). The Law of Ukraine "About the public health system". Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>. [in Ukrainian].

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015). The Decree of the President of Ukraine "About the Sustainable Development Strategy "Ukraine - 2020" Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>. [in Ukrainian].

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016). The Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On the approval of the Concept of the development of the public health system" Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80#Text>. [in Ukrainian].

5. Krynychko F. R. (2019). Hromadske zdorovia yak suspilne blaho: derzhavno-upravlinskyi aspekt. [Public health as a public good: state and administrative aspect]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, № 7. Retrieved from: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1890>. DOI: 10.32702/2307-2156-2019.7.55 [in Ukrainian].

6. Shyshova G.A, Belomerya T.A, Dragan H.M. (2021). Napriamy derzhavnoho upravlinnia chynnykamy hromadskoho zdorovia. [Directions of state management of public health factors]. Materials of scientific and practical conference. *Aktualni pytannia hromadskoho zdorovia ta ekolohichnoi bezpeky Ukrainy*. [in Ukrainian].

7. Ukraine 2020 sustainable development goals. Monitoring report developed by the State Statistics Service. Retrieved from: https://www.ukrstat.gov.ua/csr_prezent/2020/ukr/st_rozv/publ/SDGs%20Ukraine%202021%20Monitoring%20Report%20ukr.pdf [in Ukrainian].

8. Winslow C. E. (1920). The untilled fields of public health. Science. 1920;51(1306):23-33. Retrieved from: doi: 10.1126/science.51.1306.23 [in English].

9. World Health Organization [WHO] (2019). WHO basic document. 47th ed. Geneva: WHO; 2009 [cited 2019 Nov 28]. Retrieved from: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/44192>. [in English].

10. ZHovnirchuk Ya., Hutsaliuk O., Storozhuk O., Zaiarniuk O., Kartsyhin D. (2020). Public administration and legal regulation effectiveness in the field of health care in the context of sustainable development / Ya. ZHovnirchuk., O. Hutsaliuk, O. Storozhuk, O. Zaiarniuk, D. Kartsyhin // Periódico do Núcleo de Estudos e Pesquisas sobre Gênero e Direito Centro de Ciências Jurídicas - Universidade Federal da Paraíba V. 9 . Nº 02 – Ano 2020. – pp. 599 - 613. Retrieved from: <http://periodicos.ufpb.br/ojs2/index.php/ged/article/view/50820> URL:

